

суспільства з метою впровадженню біотехнологічних інновацій та сприянню технічному прогресу.

По-четверте, питання забезпечення українського населення доступними, якісними та безпечними лікарськими засобами мають бути одними із пріоритетних напрямів державної політики, особливо у цей складний для України час [5, с. 325].

Література:

1. Ярошевська Т.В. Трансфер технологій як складова інноваційного розвитку України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. № 1. 2022. С. 46–53.

2. Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України: Закон України від 01 квітня 2022 року 2174-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2174-20#Text> (дата звернення 10.10.2022).

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформи патентного законодавства: Закон України від 21 липня 2020 р. 816-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-20/stru#Stru> (дата звернення 10.10.2022).

4. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 січня 1993 р. № 3687-XII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7.

5. Ярошевська Т.В. Проблеми охорони прав промислової власності в Україні: монографія. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 372 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-91>

ЦІННОСТІ ТА ІДЕНТИЧНОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ ЛЬВІВЩИНИ

Ясінська А. Ю.

*кандидат політичних наук,
провідний науковий співробітник відділу проблем світового
політичного розвитку*

*Інститут політичних і етнонаціональних досліджень
імені І. Ф. Кураса Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Специфіка Львівщини полягає в тому, що будучи частиною історично-культурного регіону Галичина, вона завжди вирізнялася власною регіональною свідомістю та ще задовго до державної незалежності представляла західноукраїнську регіональну ідентичність

як певний еталон українськості. Я. Грицак писав, що галичанин не лише свідомий своєї національної ідентичності, але й уважає її за центральну вісь, навколо якої крутиться увесь його світ [1, с. 275]. Зрозуміло, що ця ретрансляція ціннісних орієнтирів та ідентичностей відбувалася зусиллями львівської еліти, зокрема політичної.

Розглядати регіональну ідентичність львівської політичної еліти, перш за все, потрібно крізь призму таких складових як територіальна ідентифікація, регіональна політична ідентичність та регіональні цінності й інтереси, що дозволяє виокремити низку особливостей, які чітко вирізняють область з-поміж інших областей України. Так, територіальна ідентифікація львів'ян часто є домінуючою, що часом (проте не завжди) створює умови для переважання регіональної ідентичності над національною. Словосполучення «львівська ідентичність» засвідчує існування спільності між людьми, що витворюється на основі: а) усвідомлення існування ідеальної «львівськості», тобто певних зразків поведінки та цінностей, які притаманні всім справжнім львів'янам, б) визнання цих цінностей за свої і прагнення поводитися як «справжній львів'янин» [2]. У той же час формування львівської регіональної політичної ідентичності тісно пов'язане з наявністю суб'єктів, зацікавлених у її існуванні, які або реально намагаються підтримувати регіональний імідж або ж заявляють про бажання змін у публічному дискурсі, або ж є певною мірою бездіяльними, що теж впливає (щоправда, негативно) на регіональний імідж. Так само помітну роль, а можливо й визначальну, відіграють регіональні інтереси і цінності, які можуть відповідати загальноукраїнським або ж ні. Цілковито зрозуміло, що специфіка регіональних інтересів та цінностей обумовлюється конкретними історико-культурними особливостями, соціально-економічними чи політичними проблемами.

Історико-культурні та регіональні особливості Львівщини посприяли тому, що уже наприкінці 1980-х рр. регіональна політична еліта яскраво демонструвала «виняткову проукраїнську позицію». Відчуваючи послаблення комуністичного режиму, патріотично налаштовані галичани активно почали створювати надійне підґрунтя для розгортання антикомуністичного національно-визвольного руху у вигляді зародження невідконтрольних КПРС «неформальних» громадських об'єднань. Окрім того, винятковості представникам львівської політичної еліти того періоду додавали спроби поєднати традиційні та запозичені цінності. З одного боку, йдеться про патріотизм, релігійність, високу шану до звичаїв та традицій, патерналістські зв'язки, схильність до націоналістичних поглядів, а з іншого – про прагнення до європейської традиції, демократичних цінностей, плюралізму тощо. Такі цінності стали ключовими при формуванні політичної ідентичності та політичних пререференцій тогочасної львівської еліти. Переважна більшість із них ідентифікувала себе з «демократом», «націоналістом», але аж ніяк не з «комуністом».

Досить показово, що попри прояви палкого державного патріотизму представники регіональної політичної еліти значно частіше декларували свою відданість Львівщині та, безпосередньо, Львову, що відобразилося у низці заяв та інтерв'ю: «Львів – це місто мого становлення як людини, становлення нашої родини, тобто становлення нашого сімейного ества» [3] (І. Юхновський); «Я є президент міста Львова, і я гордий з цього. Насправді коли ти народився у Львові і тебе громада обрала мером Львова – це найвище, що ти можеш мати» [4] (А. Садовий, міський голова Львова (2006–до тепер), січень 2015 р.).

На особистісному рівні представники політичної еліти Львівщини декларували такі цінності як *відповідальність* («Я відповідальний за це місто. Не могу здати повноваження і піти. Його розграбують за півроку» [4] (А. Садовий, січень 2015)); «Я для себе це призначення (на посаду голови Львівської облдержадміністрації – А. Я.) сприйняла як випробування, вирок. Спочатку мені стало зле, хоч я жінка неслабка... Але розумію, що хтось мусить це робити» [5] (І. Сех, голова Львівської облдержадміністрації (березень – серпень 2014 рр.), березень 2014 р.); *прагнення до самореалізації* («Я могу бути тільки першим. Для мене не існує інституту радників. У мене таке розуміння – радники пересувають ноги керівнику. Це абсурд» [6] (Л. Буняк, березень 2006 р.); «Моя ціль зовсім інакша. Я хочу запам'ятися в регіоні тим, що, наприклад, «це розпочав Маркіян», «це зробив Маркіян». Це було би на переліку моїх життєвих досягнень» [7] (М. Мальський, голова Львівської облдержадміністрації (липень – грудень 2019 р.), липень 2019 р.); *чесність* («Жодних домовленостей ні з ким у мене принципово не було. Мене можна обдурити раз. Є така річ як інтуїція. Коли спілкуєшся з людиною, то бачиш, пішов би ти з нею в розвідку чи ні» [4] (А. Садовий, січень 2015 р.); *вірність своїм принципам* («Я собі не позволю, щоб хтось по мені їздив» [8] (М. Сендак, голова Львівської обласної ради (2002–2006 рр.), жовтень 2012 р.).

У питаннях професійних відносин ключовими цінностями, на яких наголошували представники регіональної політичної еліти, були *професійність* («На критику потрібно не ображатися, а реагувати» [9] (М. Горинь, березень 2007 р.) та *орієнтація на результат* («Безперечно колеги мені телефонують, коли у когось з них є питання. Якщо вони потребують якоїсь поради чи мудрої думки – я завжди готовий бути корисним» [4] (А. Садовий, січень 2015 р.)).

Місцевому патріотизму у Львові відведено окремо місце в історичному, культурному, традиційному дискурсі. Для львів'ян, а відтак і для політичної еліти, яка представляє інтереси регіону дуже важливо відчувати себе «справжнім» жителем міста та мати емоційну прив'язаність до нього, гордитися ним, демонструвати свій внесок у його розвиток, наслідувати його «міську культуру». Образ «справжнього львів'янина» чітко простежується крізь призму співвідношення

«націоналіст-традиціоналіст». Саме в цьому контексті цілком логічним видається високий рівень підтримки регіональними політичними елітами революційних подій 2004 р. та 2014 р.

Всебічно сприяли та підтримували учасників військових дій на Сході України Львівська обласна рада та Львівська міська рада, запроваджуючи додаткові гарантії їх соціального захисту. Йдеться, перш за все, про низку програм прийнятих органами місцевого самоврядування, зокрема Комплексну програму соціальної підтримки у Львівській області учасників АТО (ООС) та їхніх родин, бійців – добровольців АТО, а також родин Героїв Небесної Сотні на 2021–2025 роки (рішення ЛОР від 18.02.2021 № 53) та Комплексну програму соціальної підтримки окремих категорій громадян Львівської області на 2021–2025 роки (рішення ЛОР від 18.02.2021 № 54) [10].

Підсумовуючи, варто підкреслити, що цінності та ідентичності регіональної політичної еліти Львівщини є аутентичними, частина із них (державний та регіональний/місцевий патріотизм, вірність традиціям, підтримка європейських цінностей) є доволі сталими та беруть свої витoki з інституту парламентаризму Австро-Угорської імперії. На їхнє формування значний вплив мали соціально-економічні умови регіону: прихильність населення до демократичного типу правління, ототожнення себе із європейською цивілізацією, помітна роль греко-католицької церкви в регіоні.

Регіональна політична еліта Львівщини, особливо на поч. 1990-х рр., визначила для себе пріоритет цінностей державництва та патріотизму. Це були ті еліти, які найбільше зробили для відновлення державної незалежності України. Відтак помітними та чітко вираженими ознаками регіональної політичної еліти Львівщини впродовж усього досліджуваного періоду були ідентифікація з партійними брeндами, а також геополітична орієнтація еліти, яка проявлялася у виборі європейської моделі розвитку для України та ослаблення східного вектору взаємодії.

Література:

1. Грицак Я. Страсті за націоналізмом. Грицак Я. Історичні есеї. Київ: Критика, 2004. 344 с.

2. Серeda В., Судин Д. «Львів'янин» – окрема ідентичність чи місце прописки. URL: https://zaxid.net/lvivyanin_okrema_identichnist_chi_mistse_propiski_n1046167

3. Кузік Л. Люди твого міста: Ігор Юхновський. URL: https://tvoemisto.tv/exclusive/lyudy_tvogo_mista_igor_yuhnovskyy_65412.html

4. Жартовська М. Андрій Садовий: Якби я сьогодні подав у відставку, у Львові була би біда. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2015/01/12/7054714/>

5. Ліщенко Ю. Ірина Сех: Це призначення сприйняла як вирок. Інтерв'ю з України. URL: <https://rozmova.wordpress.com/2014/03/16/iryna-sekh/>

6. Любомир Буняк: «Я нікого в житті ніколи не слухав. Тільки вислуховував». URL: <https://portal.lviv.ua/article/2006/03/23/112407>
7. Онисько О. «Я з іншого покоління, мені грошей вже досить». URL: https://zaxid.net/ya_z_inshogo_pokolinnya_meni_groshey_vzhe_dosit_n1485171
8. Ключак В. Михайло Сендак: «Я собі не позволю, щоб хтось по мені їздив». Трускавецький вісник. URL: <https://protruskavets.org.ua/myhajlo-sendak-ya-sobi-ne-pozvolju-schob-htos-po-meni-jizdyv/>
9. Пакош А. Микола Горинь: «На критику потрібно не ображатися, а реагувати». URL: <https://portal.lviv.ua/uncategorized/2007/03/01/135526>
10. Львів підтримує бійців АТО, реалізуючи місцеві програми соціального захисту. URL: <https://social.lviv.ua/news/lviv-pidtrimuie-biyziv-ato-realizovu/>